

7

สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น

จัดทำโดย นพ. ธรณินทร์ กองสุข

เด็กและวัยรุ่นเพียงร้อยละ 30 รู้สึกว่า
พ่อแม่ให้ความรักและเอาใจใส่ดี อีกกว่า
600,000 คน กำลังมีปัญหาสุขภาพจิต
ที่ควรได้รับความช่วยเหลือ

“

อนาคตของประเทศไทยต้องขึ้นกับสุขภาพจิตและความแข็งแรงของเด็ก
และวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน แต่เด็กเหล่านี้จำนวนมากโดยเฉพาะผู้ที่อาศัย
อยู่ในภาคใต้และกรุงเทพฯ กำลังมีปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาด
ความอบอุ่นและความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวปัจจุบัน

”

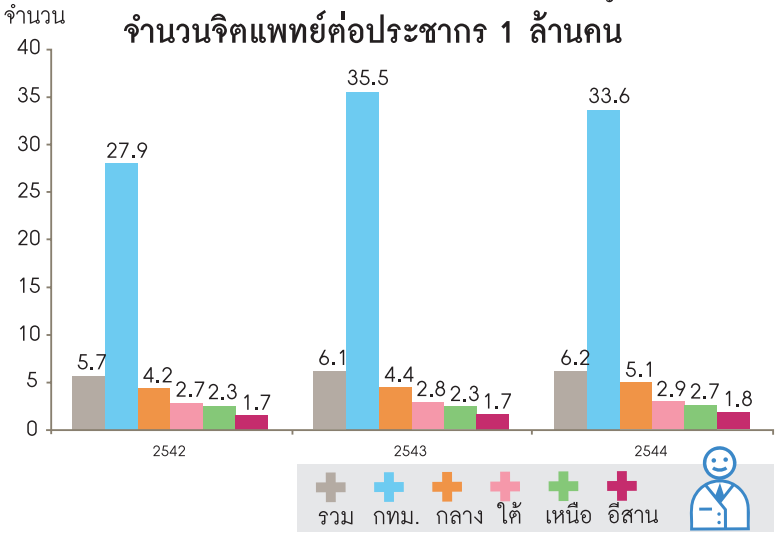
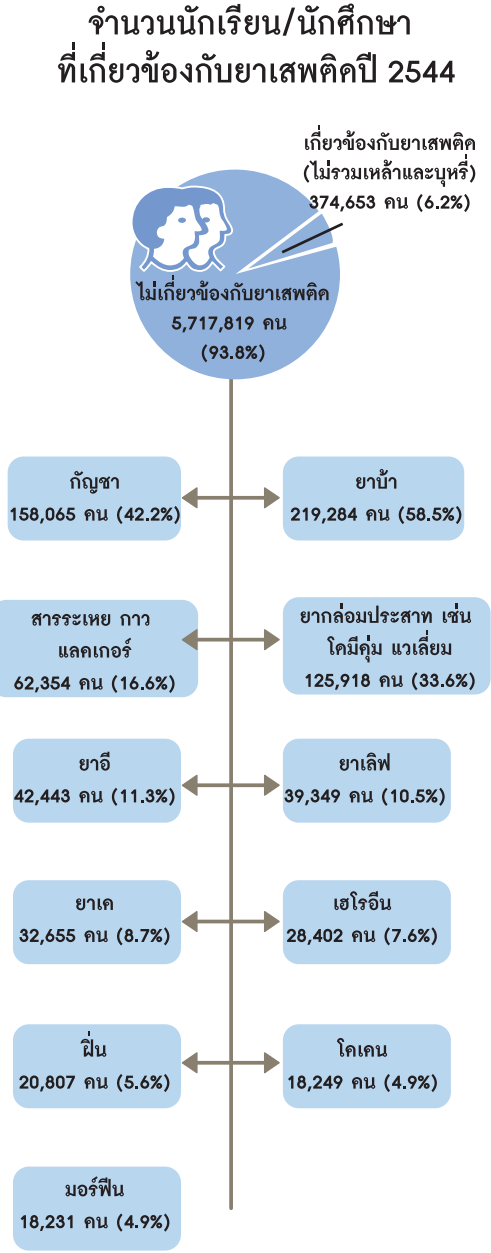
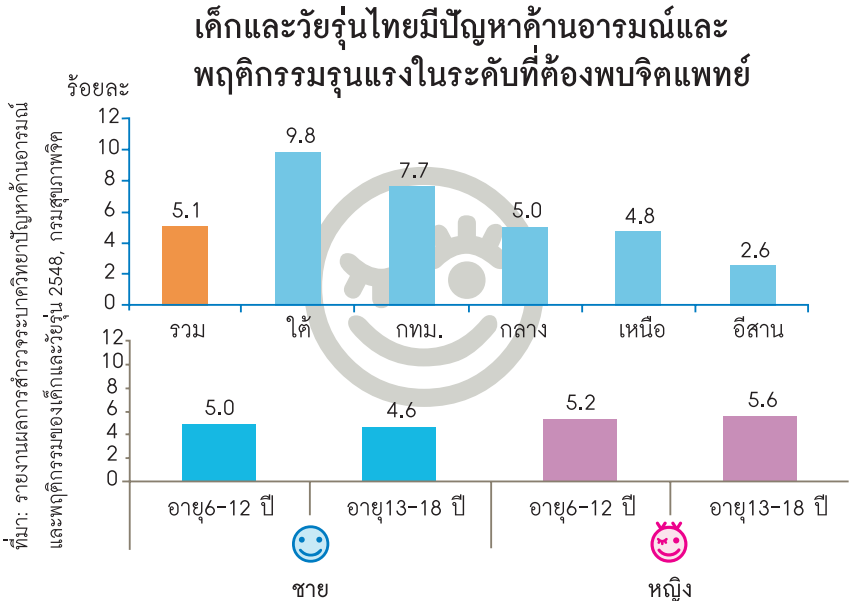
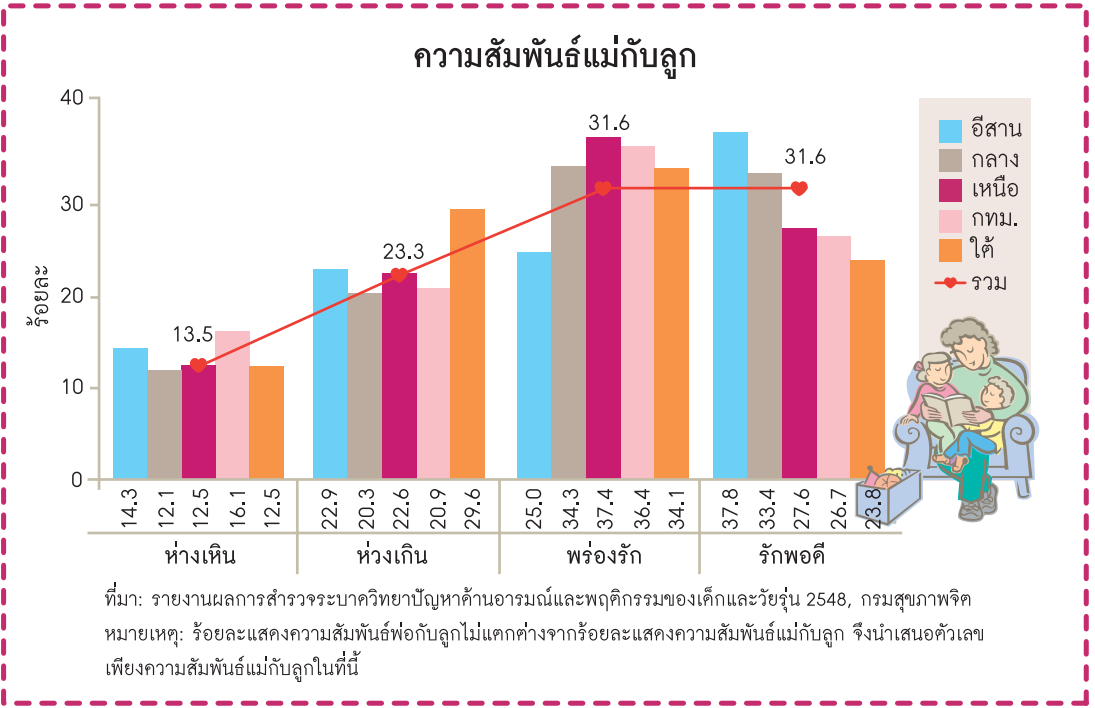
ผลการสำรวจระบบการศึกษาปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่นไทย
ปี 2548 พบว่า เด็กและวัยรุ่นไทยที่มี อายุ 6-18 ปี จำนวน 687,798 คนหรือ
ร้อยละ 5.1 ของเด็กวัยดังกล่าว มีปัญหาสุขภาพจิตและพฤติกรรมในระดับที่ถือว่า
“ผิดปกติ” ต้องพบจิตแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้แก่
อาการวิตกกังวล ซึมเศร้า คิดฆ่าตัวตาย พฤติกรรมเด็กกว่าวัย เกเร ผิดกฎระเบียบ
อยู่ไม่สุข หุนหันพลันแล่น ปัญหาสังคม พฤติกรรมก้าวร้าว และปัญหาทางเพศ โดย
วัยรุ่นหญิงจะมีปัญหามากที่สุด และพบมากที่สุดในภาคใต้ถึงร้อยละ 9.8 รองลงมา
คือกรุงเทพฯ ร้อยละ 7.7 นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 6.2 ของเด็กนักเรียนและ
นักศึกษาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดประเภทต่างๆ

ถึงแม้ว่ามีเด็กจำนวนมากสมควรได้รับความช่วยเหลือจากจิตแพทย์ แต่ทว่า
ในแต่ละปีมีจิตแพทย์เพิ่มขึ้นน้อยมาก รวมทั้งประเทศแล้วมีจำนวนไม่ถึง 500 คน
และส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ

ขณะที่การปลูกฝังสุขภาพจิตที่ดีเริ่มต้นจากการสร้างความสัมพันธ์ภายใน
ครอบครัวตั้งแต่วัยเด็ก แต่กลับพบว่าความสัมพันธ์พ่อ-แม่-ลูกในครอบครัวไทย
กำลังเผชิญปัญหารุนแรง ซึ่งการวัดความสัมพันธ์ภายในครอบครัวทางด้านจิตวิทยา
นั้นจำแนกออกได้ 4 ลักษณะคือ 1. แสดงความรักเอาใจใส่ และควบคุมไม่มากเกินไป (รักพอดี) 2. รักเอาใจใส่ แต่ควบคุมมาก (ห่วงเกิน) 3. ควบคุม แต่ไม่แสดง
ความรักเอาใจใส่ (พร่องรัก) และ 4. ไม่มีความผูกพันเลย (ห่างเหิน)

พบว่าความสัมพันธ์แบบควบคุมแต่ไม่แสดงความรักเอาใจใส่ หรือความ
“พร่องรัก”มีมากกว่า ความสัมพันธ์แบบอื่นในแทบทุกภาค โดยภาคอีสานความ
สัมพันธ์ในครอบครัวดี แม้ว่าจะมีความยากจนกว่าภาคอื่นก็ตาม สังคมไทยจึงควรให้
ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีโดยเริ่มต้นจากที่บ้าน

ที่มา: จำนวนจากการสำรวจของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2533-2563 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, การฉายภาพประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2568 สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขและสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ที่มา: การประมาณการจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด: กรณีตัวอย่างนักเรียนนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ สำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีเอ็มเตอร์เน็ต (เอแบคโพลล์) 2544